

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระหว่างนักศึกษาที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลาย กับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ของวิทยาเขตเพาะช่าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สรุปผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชา ในหมวดวิชาชีพศิลปกรรม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ระหว่างนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของวิทยาเขตเพาะช่าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2535

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดวิชาชีพศิลปกรรม สูงกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำขึ้นการวิจัยครั้งนี้

เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ของวิทยาเขตเพาะช่าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2535 และจบการศึกษาในระยะเวลา 2 ปี จำนวนทั้งสิ้น 364 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ทุกคณะวิชา ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2535 และจบในปีการศึกษา 2536 ที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 91 คน ซึ่งเป็นประชากรจริง และนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สายศิลปหัตถกรรม จำนวน 273 คน ซึ่งเป็นประชากรที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากจำนวนทั้งหมด 1,025 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับลักษณะการดำเนินการสอน ที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพศิลปกรรม ในวิทยาเขตเพาะช่าง จำนวน 15 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากอาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม จำนวนทั้งสิ้น 92 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และภูมิหลังด้านการศึกษา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแผนกทะเบียนและวัดผล รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม ในวิทยาเขตเพาะช่างด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์คุณสมบัติของกลุ่มประชากร เพื่อแบ่งนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สายศิลปกรรม โดยจำแนกตามพื้นฐานความรู้เดิมเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สำเร็จจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กับกลุ่มที่สำเร็จจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังด้านการศึกษา ของกลุ่มประชากร ด้วยการหาความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียง

3. บันทึกผลการเรียนแต่ละรายวิชาเฉพาะวิชาศิลปะ ในหมวดวิชาชีพของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เฉพาะรายวิชาที่มีโครงสร้างและคุณลักษณะรายวิชาที่คล้ายคลึงกันในทุกคณะวิชา รวม 18 วิชา แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ

- 3.1. กลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม 6 รายวิชา
- 3.2. กลุ่มวิชาแกนวิชาชีพเฉพาะสาขา 6 รายวิชา
- 3.3. กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา 3 รายวิชา
- 3.4. กลุ่มวิชาเลือกเฉพาะสาขานี้ 3 รายวิชา

โดยแยกคะแนนออกเป็น 2 กลุ่ม ตามกลุ่มประชากร คือ คะแนนของกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4. นำคะแนนหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละรายวิชา ในแต่ละกลุ่มวิชา และ คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร (G.P.A.) ของประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระหว่างกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย กับประกาศนียบัตรวิชาชีพในแต่ละรายวิชา กลุ่มวิชาและคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรด้วยค่า t -test แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

6. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

7. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินการสอนวิชาชีพ ของอาจารย์ที่สอน วิชาชีพศิลปกรรม ให้กับนักศึกษา นำเสนอในรูปแบบความเรียง แจกแจงตามความถี่จากมากไปหาน้อย

8. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม เกี่ยวกับ คุณลักษณะนิสัยของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพกับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย นำเสนอในรูปแบบความเรียง แจกแจงความถี่จากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า นักศึกษาที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มาจากประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มวิชา พบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. วิชาที่นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ

1.1 กลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม วิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ วิชาวาดเขียน วิชาอื่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงแต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติคือ วิชาองค์ประกอบศิลป์ วิชากายวิภาค วิชาศิลปประจําชาติ วิชาหลักการเขียนแบบ

1.2 กลุ่มวิชาแกนวิชาชีพ มีวิชาเดียวคือ วิชาชีพต่างสาขา 1

2. วิชาที่นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่า กลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพในกลุ่มวิชาต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม คือวิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 กลุ่มวิชาแกนวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในวิชาชีพต่างสาขา 2 วิชาทฤษฎีวิชาชีพ และวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ส่วนวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือวิชาชีพต่างสาขา 3 และวิชาคั่นคว่ำ/สัมนาวิชาชีพ

2.3 กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ทุกวิชา คือวิชาชีพเฉพาะสาขา 1-3

2.4 กลุ่มวิชาเลือกเฉพาะสาขา ทุกรายวิชา คือวิชาชีพเฉพาะสาขา 4 วิชาเทคนิควิชาชีพ และวิชาชีพประยุกต์

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระหว่างนักศึกษาที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลายกับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาเขตเพาะช่าง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่านักศึกษาที่มาจากประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละกลุ่มวิชาพบว่า มีความแตกต่างกัน จึงขออภิปรายผลแต่ละรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ดังนี้

1. รายวิชาที่นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกลุ่มวิชาต่างๆ มีดังนี้ คือ

1.1 กลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม (ตารางที่ 10) วิชาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ วิชาวาดเขียน สำหรับวิชาอื่นในกลุ่มวิชานี้ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่า แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ วิชาองค์ประกอบศิลป์ ศิลปะประจำชาติ หลักการเขียนแบบ และกายวิภาค ซึ่งวิชาในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรมนี้ เป็นวิชาพื้นฐานศิลปกรรมซึ่งเป็นวิชาบังคับ ที่นักศึกษาทุกคณะวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ต้องเรียนโดยจัดให้เรียนนานภาคต้น และภาคปลายของปีที่ 1 การที่ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะวิชาในกลุ่มวิชาแกนศิลป

กรรมเป็นวิชาแกน หรือวิชาบังคับในหลักสูตรของระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาศิลปหัตถกรรมทุกแผนกด้วยเช่นกัน ดังนั้นนักศึกษาในกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกคนต้องเรียนวิชาเหล่านี้มาแล้ว ย่อมมีพื้นฐานความรู้เดิมในวิชาต่างๆ เหล่านี้ดีกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สัจด์ อุทรานันท์ (2524) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์เดิมเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี และรวดเร็ว ถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานดีก็จะสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้ง เนื่องจากเห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ อีกทั้งพื้นฐานความรู้เดิม และความถนัดทางการเรียนของนักศึกษา สามารถอธิบายผลการเรียนในมหาวิทยาลัยได้ โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 1 (ทวีป ศิริรัศมี, 2527) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2524) ที่พบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พื้นความรู้เดิม ความถนัด และความสนใจ ถ้าพื้นฐานความรู้เดิมไม่เกิดการเรียนรู้ย่อมไม่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้เรียนไม่เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้ต่างๆ เหล่านี้ (สัจด์ อุทรานันท์, 2524) โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาวาดเขียน นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ สูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากวิชาวาดเขียนเป็นวิชาศิลปปฏิบัติ ที่ถือเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนศิลปะในทุกสาขาวิชา (Michael, 1983) นอกจากนี้วิชาวาดเขียน ยังเป็นวิชาที่เข้าถึงความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี นับเป็นวิชาปฏิบัติเพื่อฝึก หาความรู้ ความชำนาญ การสังเกตโดยการใช้นสายตาสัมพันธ์กับใจ และแสดงออกทางมือโดยมีเครื่องมือ วัสดุ ที่ใช้ในการวาดต่างๆ เป็นสื่อ (สันต์ สารากรบริรักษ์, 2528) การศึกษาในแผนกวิชาจิตรกรรมสากล แผนกวิชาจิตรกรรมไทย แผนกวิชาพาณิชยศิลป์ แผนกวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ แผนกวิชาทอ-ย้อม และแผนกวิชาเครื่องรัก ฯลฯ ต่างก็ต้องใช้วิชาวาดเขียนเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างงานศิลปะทั้งสิ้น

การเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลในวิชาวาดเขียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาศิลปกรรม เน้นที่การฝึกปฏิบัตินับตั้งแต่ การวาดภาพหุ่นนิ่ง ข้าวของเครื่องใช้ เครื่องจักรกล ทิวทัศน์ คนและสัตว์ ยังผลให้นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งได้มีการฝึกฝนในวิชาวาดเขียน รวมทั้งวิชาอื่นๆ ที่ต้องอาศัยการวาดเขียนเป็นพื้นฐานมาตลอดระยะเวลา 3 ปี ย่อมมีประสบการณ์ในการฝึกการวาดเขียนอย่างต่อเนื่องนานกว่าผู้เรียนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งส่วนใหญ่นักเรียนวิชาศิลปะมาเพียง 12 หน่วยการเรียนรู้ และส่วนใหญ่นักเรียนเน้นไปทางทฤษฎี แม้ว่าอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยเฉพาะช่างส่วนใหญ่วางแผน

การสอนโดยคำนึงถึง พื้นความรู้เดิมของนักศึกษา และเอาใจใส่นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นพิเศษแล้วก็ยังคงเป็นปัญหาอยู่ (สัมภาษณ์, 2538) ซึ่งสอดคล้องกับที่คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2528) ได้กล่าวถึง ปัญหาของนักศึกษาศิลปะที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลายว่า มีเวลาฝึกฝนความชำนาญค่อนข้างน้อย นอกจากนี้รายวิชาส่วนใหญ่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างพื้นฐาน (ฝีมือ) ทางศิลปะด้วย

1.2 กลุ่มวิชาแกนวิชาชีพ (ตารางที่ 11) นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนในวิชาชีพต่างสาขา 1 สูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับวิชาแกนวิชาชีพนี้ เป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคน ทุกแผนกในคณะวิชานั้นๆ ต้องเรียนเหมือนกันทุกคน ในที่นี้เลือกมีวิชาที่เลือกมาเป็นตัวแปร 6 วิชาด้วยกัน สำหรับวิชาชีพต่างสาขา 1 นี้เป็นวิชาที่จัดการเรียนการสอนใน ภาคต้น ของชั้นปีที่ 1 ความถนัดทางการเรียน และพื้นความรู้เดิมในการเรียนวิชานี้ มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักศึกษา เช่นเดียวกับวิชาวาดเขียน ในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม ดังนั้นพื้นความรู้เดิมของนักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนในวิชาชีพต่างสาขา 1 สูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมา สุทธิวาทนฤพณี (2522) ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาทุกคณะวิชา คือ พื้นความรู้เดิม เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุพจน์ บุรพุกสลศรี (2530) ที่พบว่า พื้นความรู้เดิมคณิตศาสตร์ มีผลในทางบวก ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป 1 ของนักศึกษานชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. รายวิชาที่นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกลุ่มวิชาต่างๆ มีดังนี้

2.1 กลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม (ตารางที่ 10) เป็นกลุ่มวิชาบังคับที่นักศึกษาทุกคนในทุกคณะวิชาต้องเรียนดังที่ได้กล่าวแล้วในข้อ 1 ซึ่งในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรมนี้ วิชาที่นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ คือ วิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากวิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ให้ความสำคัญใน

การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (วิทยาเขตเพาะช่าง, 2535) ที่วัดเกี่ยวกับความรู้ ความจำ สอดคล้องกับความเห็นของ มิเชล (Michael, 1983) ที่กล่าวว่า

"วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ นั้นคล้ายคลึงกับวิธีการวัดและประเมินผลวิชาสามัญอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่เน้นหนักในด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วิจารณ์ ตัดสิน จากหลักฐานที่ถูกต้องในรายงานการสำรวจ เอกสาร และ การเปรียบเทียบตามข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎเกณฑ์และมาตรฐานเกี่ยวกับงานของศิลปินทั้งหลาย แบบอย่าง สกูลช่าง ประเทศ และช่วงระยะเวลา"

การสอนวิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีอื่น (นิพนธ์ ทวีกาญจน์, 2533) ประกอบกับการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ดังจะเห็นได้จากการวัดและประเมินผล ซึ่ง กมล ติฐกมลและคณะ (2526) ได้ทำวิจัยและพบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการวัดความรู้ความจำ ในขณะที่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีปัญหาด้านวิธีการเรียนในวิชาสามัญ หรือวิชาทฤษฎี ดังงานวิจัยของ อัมพา สุขกมล (2529) ที่พบว่า ผู้เรียนไม่ทราบวิธีการเรียนที่ดีและถูกต้อง ต้องการคำปรึกษาด้านการเรียนจากอาจารย์ สาเหตุนี้เองจึงทำให้นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียนในวิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ได้ดีกว่า นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2 กลุ่มวิชาแกนวิชาชีพ (ตารางที่ 11) เป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาในคณะวิชานั้นๆ ต้องเรียนทุกแผนกดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1.2 มีการจัดการเรียนการสอนทั้งสองชั้นปี จึงแยกอภิปรายผลตามการเรียนในแต่ละชั้นปีดังนี้

ในชั้นปีที่ 1 มีวิชาชีพต่างสาขา 2 และวิชาทฤษฎีวิชาชีพ ที่นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิชาคั่นคว่ำ/สัมมนาวิชาชีพเป็นวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และทั้ง 3 วิชานี้มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 1

สำหรับวิชาทฤษฎีวิชาชีพนั้น เป็นวิชาที่วัดผลการเรียนทางด้านพุทธิพิสัย เช่นเดียวกับวิชาประวัติและแบบอย่างศิลป์ ดังที่ได้อภิปรายในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรมแล้วว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการเรียนวิชาทฤษฎี ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) และจากผลการวิจัยของกมล ดิฐกมล และคณะ (2526) ที่พบว่า รรชเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่วัดและประเมินผลด้านความรู้ความจำหรือพุทธิพิสัย ซึ่งการเรียนรู้อด้านความรู้ความจำ หรือพุทธิพิสัยสำหรับวิชาศิลปะ แลนซิง (Lansing, 1976) ได้จำแนกไว้ดังนี้ คือ ความรู้ในเนื้อหาวิชาศิลปะ, ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์, ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำ, ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ และความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและสุนทรียภาพ

ในวิชาชีพต่างสาขา 2 ซึ่งจัดสอนในภาคปลายของชั้นปีที่ 1 แม้จะเป็นวิชาบังคับพื้นฐานที่กลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ น่าจะมีประสบการณ์การเรียนมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่นเดียวกับวิชาชีพต่างสาขา 1 แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายทักษะเฉพาะด้านได้ดีกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่าทักษะความชำนาญเฉพาะอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะ เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ หรือฝึกฝนได้ ถ้ามีระยะเวลาเพียงพอ (Joachim Thomal, 1977) และประสบการณ์ที่ได้ฝึกปฏิบัติอย่างศิลปะจำเป็นต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เมื่อปฏิบัติงานแล้วก็จะเกิดความรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ฝังแน่นอย่างหนึ่ง (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2532) นอกจากนี้สังัด อุทรานันท์ (2524) ยังกล่าวว่า นอกจากความสามารถด้านสติปัญญา และประสบการณ์หรือพื้นความรู้เดิมแล้ว ความสามารถในการเรียนยังขึ้นอยู่กับอัตราการเรียน และลักษณะการเรียนด้วย ซึ่งลักษณะการเรียนเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความสนใจ ความเอาใจใส่ หรือความพยายามในการเรียนด้วย สอดคล้องกับความเห็นของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม (สัมภาษณ์, 2538) ส่วนใหญ่ที่กล่าวว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความตั้งใจเรียน มีความพยายาม และอดทนต่อการเรียน รวมทั้งเชื่อฟังคำสั่งสอนหรือคำแนะนำในการปฏิบัติงานด้วย จึงเห็นได้ว่าทัศนคติและนิสัยในการเรียนมีผลช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โปพแฮม และมัวร์ (Popham and Moore, 1950) ที่พบว่า ทัศนคติ การปรับตัว และนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในชั้นปีที่ 2 ได้แก่ วิชาชีพต่างสาขา 3 และวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็น วิชาศิลปปฏิบัติทุกวิชา และผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ย ของคะแนนทุกวิชาสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในวิชาพื้นฐานวิชาชีพ เป็นผลจากความสามารถในการพัฒนา และการมีทัศนคติและนิสัยทาง การเรียนที่ดี ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายผลตอนหลังร่วมกับวิชาในกลุ่มวิชาต่อไป

2.3 กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา หรือวิชาเอก (ตารางที่ 12) เป็นวิชาบังคับ หรือวิชาเอกของแต่ละแผนกวิชา ถือได้ว่า นักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาเรียนใน แผนกวิชาต่างๆ จะต้องมีความถนัด ความสนใจในวิชาชีพเฉพาะสาขา หรือวิชาเอกในระดับ หนึ่ง ทั้งนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายและกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิชาในกลุ่มวิชานี้ มี 3 วิชาด้วยกัน คือ วิชาชีพเฉพาะสาขา 1-3 ผลการวิจัยพบว่า ในชั้นปีที่ 1 จัดสอนวิชา ชีพเฉพาะสาขา 1 ในภาคต้น และวิชาชีพเฉพาะสาขา 2 ในภาคเรียนที่ 2 และในชั้นปีที่ 2 จัดสอนวิชาชีพต่างสาขา 3 ซึ่งทุกวิชา นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของ คะแนนสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งสามวิชา แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความสามารถ และความถนัดทางการเรียนพื้นฐานในวิชาชีพของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีคุณภาพใกล้เคียงกัน เนื่องจากผ่านการสอบคัดเลือกวิชาชีพเฉพาะสาขาหรือวิชาเอกซึ่งเป็นการสอบภาคปฏิบัติมา แล้ว อีกทั้งผลการสำรวจของแผนกวิจัย วิทยาเขตเพาะช่าง (2537) ที่พบว่า การเลือก เข้าศึกษาต่อในคณะวิชาต่างๆ นั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกศึกษาตามความถนัดและความสนใจ รองลงมาคือเลือกเพราะชื่อเสียงของสถาบัน และเลือกเพราะเป็นสาขาวิชาที่เมื่อจบแล้วหา งานง่าย และมีรายได้ดี สอดคล้องกับคำกล่าวของ เมธี บิลันธนานนท์ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า ความสนใจ ความถนัด และเจตคติที่ดี เป็นคุณสมบัติที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ในการเรียน และการเอาใจใส่ ตั้งใจในการทำงานตามคำสั่งสอนแนะนำ ก็เป็นตัวบ่งชี้ความสา เร็จในการเรียนการสอน ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับ ความสนใจการเอาใจใส่ และตั้งใจทำงาน ตามคำสั่งสอนแนะนำนี้เป็นคุณลักษณะนิสัยของนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามความเห็น ของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพศิลปกรรม (สัมภาษณ์, 2538) จึงส่งผลให้คะแนนของนักศึกษากลุ่ม มัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.4 กลุ่มวิชาเลือกเฉพาะสาขา (ตารางที่ 13) เป็นวิชาเลือกที่นักศึกษาน

แผนวิชานั้นๆ ต้องเรียนเหมือนกันทุกคน มี 3 วิชา คือ วิชาชีพเฉพาะสาขา 4 วิชาเทคนิค วิชาชีพ และวิชาชีพประยุกต์ ซึ่งเป็นวิชาศิลปะปฏิบัติ ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ การศึกษาค้นคว้าตามแนวทางของตนเอง โดยมีการทดลอง ดัดแปลงเทคนิควิธีการให้สอดคล้องกับการใช้งานและการแสดงออกของตนเอง รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติงานที่แตกต่างออกไปเป็นพิเศษด้วย ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 2 ทุกวิชา ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกวิชาสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพเช่นเดียวกับวิชาในกลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การปรับตัว ทักษะคิด และนิสัยทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายที่ดีกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนใน 4 กลุ่มวิชา พบว่า มีเฉพาะกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม ซึ่งเป็นวิชาที่เรียนในชั้นปี 1 เท่านั้นที่กลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนั้นทุกกลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาแกน วิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา และกลุ่มวิชาเลือกเฉพาะสาขา ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนของนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาแกนวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย เนื่องจากรายวิชาในกลุ่มนี้นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญถึง 3 วิชาด้วยกัน นอกจากนั้นยังส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) ของนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ตารางที่ 14) โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า พื้นความรู้เดิม และความถนัดทางการเรียน แม้ว่าจะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังผลการวิจัยของทวีป ศิริรัมย์ (2527), บุญชม ศรีสะอาด (2524) และสุพจน์ บุรพุกสลศรี (2530) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การปรับตัว ทักษะคิด และนิสัยทางการเรียนก็เป็นตัวแปรสำคัญ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังงานวิจัยของอนาสตาซี (Anastasi, 1961) ที่สรุปผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การเอาใจใส่ ทักษะคิด และการปรับตัวทางการศึกษา สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ โปพัม และมัวร์ (Popham and Moore, 1950) ที่พบว่า ทักษะคิด การปรับตัว และนิสัยทางการเรียน มี

ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้เขายังยืนยันด้วยว่า แบบสำรวจนิสัยทางการเรียนและทัศนคติทางการเรียน กับแบบทดสอบการปรับตัวด้านการเรียนที่เขาใช้ในการวิจัยครั้งนั้น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าความถนัดทางการเรียน

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงการประเมินผลที่อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพศิลปกรรม (สัมภาษณ์, 2538) ให้ความเห็นไว้ว่า นอกจากประเมินจากการตรวจผลงานปฏิบัติแล้ว ยังประเมินผลโดยการสังเกต การปฏิบัติงานของนักศึกษา ความสนใจ การเข้าเรียน ซึ่ง อาจารย์ทั้งหมดยังให้ข้อมูลในการปฏิบัติด้านการประเมินผลว่า ในการประเมินผลจากการตรวจผลงานนั้น จะพิจารณาจาก ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะฝีมือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและความขยันเอาใจใส่ ซึ่งก็สอดคล้องผลการวิจัยของบรรลือ ขอรวมเดช (2533) ที่พบว่า ในการประเมินผลงานศิลปะ สิ่งที่คุณสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษาปฏิบัติมากในระดับบ่อยครั้งคือ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ความขยันเอาใจใส่ และการตรงต่อเวลาในการส่งงาน

เมื่อนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมาเรียนร่วมกันแล้ว นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทัศนคติและนิสัยทางการเรียน ดีกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพรรณมา มีมุข (2532) แม้จะยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่เปรียบเทียบเกี่ยวกับทัศนคติ และนิสัยทางการเรียน ระหว่างผู้เรียนทั้งสองกลุ่มนี้ แต่จากผลงานวิจัยของ อัมพา สุขกมล เกี่ยวกับปัญหาบางประการในหมวดวิชาแกนวิชาสามัญและหมวดวิชาสัมพันธ์ ของนักศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาทางการเรียนคือ นักศึกษาไม่ทราบวิธีการเรียนที่ดีและถูกต้อง เป็อการค้นคว้าในห้องสมุด ไม่ค่อยได้ดูหนังสือกับเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (อัมพา สุขกมล, 2529) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของอาจารย์ที่สอนในวิชาชีพเฉพาะสาขาในวิทยาเขตเพาะช่าง ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จำนวน 15 คน เห็นว่า นักศึกษากลุ่มประกาศนียบัตร บางส่วนไม่กระตือรือร้นต่อการเรียน เชื่อมมั่นในฝีมือตนเอง มากเกินไปจนบางครั้งไม่ยอมฟัง หรือแก้ไขการทำงานตามที่ผู้สอนแนะนำ ไม่ค่อยอยู่ในระเบียบ และไม่คอยตรงต่อเวลานัก เป็นคนเฉื่อยชา ส่วนนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความตั้งใจเรียนสูง มีความอดทน ความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ อยู่ในระเบียบวินัย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า นักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เชื่อ

และปฏิบัติตามคำสอนหรือเสนอแนะของอาจารย์มากกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ สามารถพัฒนาทักษะฝีมือได้เป็นที่น่าพอใจของผู้สอน รวมทั้งติดตามซักถามข้อสงสัย สนใจศึกษาหาความรู้มากกว่าด้วย

การมีทัศนคติและนิสัยทางการเรียนที่ดีนี้ ถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกเหนือไปจากความสามารถทางด้านสติปัญญา และความถนัดทางการเรียน ดังที่ อวยชัย วยสุวรรณ (2521) ท้าการวิจัยกับ นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วพบว่า ตัวแปรด้านทัศนคติที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการเรียนคือ ทัศนคติต่อการเรียนและวิชาที่เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอานวย เลิศขยันดี (2514) ที่ทำนิตินิตจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน พบว่า การปรับตัวทางการเรียนและทัศนคติต่อวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ชัดว่า การที่นักศึกษาในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนน สูงกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น เนื่องมาจากมีทัศนคติ และนิสัยทางการเรียน อีกทั้งการประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพศิลปกรรมก็ให้ความสำคัญแก่ นิสัยทางการเรียนของนักศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรมที่สำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนั้นวิทยาเขตเพาะช่างจึงควรเปิดรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. จากผลของการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายศิลปกรรม ที่สำเร็จการศึกษามาจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรมน้อยกว่ากลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังนั้นสถาบันที่รับนักศึกษาที่มาจากหลัก

สูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเข้ามาเรียน ควรจะต้องจัดการเรียนเสริมในกลุ่มวิชาแกนศิลปกรรม

3. เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สายศิลปหัตถกรรม เพื่อศึกษาตัวแปรที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาวิธีการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย